

Kirjallinen kysymys KK 281/2026 vp

Henrik Wickström r ym.

Kirjallinen kysymys monipaikkaisuudesta, loma-asukkaista ja kuntien rahoituksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Koronapandemia johti perustavanlaatuisiin muutoksiin suomalaisten arjessa ja työelämässä. Etätyöstä tuli monille välttämätöntä, ja pandemian jälkeen se on vakiintunut pysyväksi osaksi työelämää. Monet suomalaiset myös omistavat vapaa-ajan asunnon, ja etätyömahdollisuuden myötä yhä useampi oleskelee mökkikunnassaan entistä enemmän.

Suomalaiset eivät siis ole enää yhtä sidottuja kotipaikkakuntaansa kuin ennen. Digitalisaation, toimivien yhteyksien ja entistä parempien palveluiden ansiosta nykyään on mahdollista oleskella vapaa-ajan asunnolla huomattavasti pidempään kuin vain kesä- ja loma-aikaan. Ilmiö ei ole uusi. Vuonna 2018 valtiovarainministeriö sai valmiiksi selvityksen, joka koski kaksoiskuntalaisuuden mahdollistavan järjestelmän käyttöönottoa Suomessa. Mallissa henkilö olisi kirjoilla kahdessa kunnassa, ensisijaisessa kotikunnassaan ja toissijaisessa kotikunnassaan, jossa henkilö oleskelee säännöllisesti, esimerkiksi loma-asumisen takia.

Selvityksessä todettiin, että tällainen ratkaisu olisi vaikeasti toteutettavissa muun muassa perustuslakiin liittyvien kysymysten takia, koska kotikunta liittyy esimerkiksi äänioikeuteen ja verotukseen.

Yhteiskuntamme on muuttunut paljon selvityksen tekemisen jälkeen. Monipaikkaisuus on lisääntynyt ja siitä on tullut entistä pysyvämpi osa ihmisten arkea. Tämä on monin tavoin myönteistä kehitystä, mutta se luo myös haasteita kunnille, joissa on paljon loma-asukkaita. Nämä kunnat joutuvat järjestämään palveluita ja infrastruktuuria huomattavasti niiden virallista asukaslukua suuremmalle ihmismäärälle. Lisäksi saaristo-olosuhteet huomioivien lisäysten suuruus valtionosuusjärjestelmässä vaihtelee sellaisten kuntien välillä, joissa on paljon loma-asukkaita.

Myös kunnallisveroastetta koskevat erot kuntien välillä voivat luoda kannusteita jäädä kirjoille sellaiseen kuntaan, jonka veroprosentti on pienempi, vaikka viettäisikin merkittävän osan vuodesta jossain muussa kunnassa. Esimerkiksi Uudellamaalla kunnallisveroaste on Helsingissä 5,3 prosenttia ja Raaseporissa 9,3 prosenttia. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa henkilö viettää suuren osan ajastaan Raaseporissa, mutta on edelleen kirjoilla Helsingissä.

Koska monipaikkaisuus on tullut jäädäkseen, tämä kehitys olisi syytä huomioida järjestelmiä kehitettäessä. Eräs vaihtoehto olisi selvittää e-kuntalaisuuden käyttöönottoa Virossa kehitettyjen

Kirjallinen kysymys KK 281/2026 vp

ratkaisujen pohjalta. Siinä sellaiset henkilöt, jotka omistavat tai käyttävät säännöllisesti vapaa-ajan asuntoa toisessa kunnassa, voisivat rekisteröityä e-kuntalaisiksi kyseisessä kunnassa. E-kuntalaisia koskevia tietoja voitaisiin hyödyntää palvelujen suunnittelussa ja ne voitaisiin mahdollisesti huomioida myös kuntien rahoituksessa.

Monilla paikkakunnilla, kuten esimerkiksi Länsi-Uudellamaalla, asukasluvu moninkertaistuu kesäkuukausina. Silti todellista väestömäärää ei aina riittävästi huomioida, kun palveluita suunnitellaan ja resursseja jaetaan. Eräs vaihtoehto voisi olla selvittää, voisiko pienen osan kunnallisverosta tai valtionosuuksista kohdistaa siihen kuntaan, jossa henkilö pääasiassa oleskelee loma-asukkaana. Tällaisissa malleissa on tosin aiemmin nähty perustuslaillisia haasteita, erityisesti juuri kunnallisveroon liittyen. Ajatuksena on, että kokonaisveroastetta ei nostettaisi.

Kunnilla, joissa on paljon loma-asukkaita, on usein huomattavia palveluista, infrastruktuurista ja valmiudesta johtuvia kustannuksia, joista ne eivät nykyisessä rahoitusjärjestelmässä saa täyttä korvausta. Monipaikkaisuuden parempi huomioiminen voisi parantaa kuntien mahdollisuuksia ylläpitää palveluita, parantaa paikallisen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja lisätä alueen elinvoimaa.

Esimerkiksi Inkoon kunta on ilmoittanut tänä vuonna, että Bärösundin linja-autoyhteys joudutaan lakkauttamaan taloudellisista syistä. Linja-autoyhteys on ollut tärkeä erityisesti loma-asukkaille, mutta kunnan taloudelliset resurssit eivät ole riittäneet sen ylläpitämiseen.

Myöskään pitkällä aikavälillä ei ole kestävä, että ihmiset voivat viettää suuren osan vuodesta jollakin paikkakunnalla ilman, että palvelujen ja infrastruktuurin todellinen käyttö heijastuu täysin kyseisen kunnan rahoitukseen ja suunnitteluun. Erityisesti Uudellamaalla kuntien väliset erot ovat huomattavia. Monet loma-asukkaat ovat sitä paitsi valmiita osallistumaan aktiivisesti vapaa-ajan paikkakuntansa paikallisyhteisön toimintaan. E-kuntalaisuus voisi vahvistaa tätä kehitystä, koska silloin juuri sosiaali- ja terveystalvet voitaisiin suunnitella nykyistä paremmin todellista tarvetta vastaaviksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko valtiovarainministeriö selvittää monipaikkaisuuden lisääntymisen vaikutuksia kuntien talouteen, palvelutuotantoon ja rahoitukseen Suomessa,

aikooko valtiovarainministeriö selvittää mahdollisuuksia e-kuntalaisuuden käyttöönotolle Suomessa Viron vastaavien ratkaisujen pohjalta, ja

aikooko valtiovarainministeriö tutkia, miten valtionosuusjärjestelmää tai muita rahoitusmekanismeja voitaisiin kehittää siten, että ne huomioisivat paremmin kunnat, joissa on paljon loma-asukkaita, ja siten vahvistaisivat niiden taloudellisia edellytyksiä ilman, että loma-asukkaiden kokonaisveroaste nousee?

Kirjallinen kysymys KK 281/2026 vp

Helsingissä 22.6.2026

Henrik Wickström r
Johan Kvarnström sd